

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Bolestné v prvorepublikové judikatuře: návrat ke kořenům?

Ondřej Pavelek

- **Jaká byla úprava náhrady nemajetkové újmy na zdraví v období tzv. první republiky?**
- **Z jakých principů úprava vycházela?**
- **Lze tyto principy a kritéria využít také dnes?**

Rozsah náhrady nemajetkové újmy na zdraví

Újma

Škoda

Nemajetková újma

**Bolestné
Ztížení společenského
uplatnění
(Ztráta lepšího zaopatření)**

Srovnání:

■ § 1325 o.z.o.:

- *Kdo někoho poškodí na jeho těle, uhradí náklady na léčení poškozeného, nahradí mu ušlá výdělek anebo, stane-li se poškozený nezpůsobilým vydělávati, také výdělek, který mu budoucně ujde, a zaplatí mu, žádá-li toho, mimo to bolestné přiměřené vyšetřeným okolnostem.*

Srovnání:

- § 444 odst. 1 zákona č. 40/1964, obč. zák.
- (1) Při **škodě na zdraví** se jednorázově odškodňují bolesti poškozeného a ztížení jeho společenského uplatnění.
- (2) Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí vyhláškou výši, do které lze poskytnout náhradu za bolest a za ztížení společenského uplatnění, a určování výše náhrady v jednotlivých případech.

Srovnání

- § 2958 zákona č. 89/2012 Sb., obč. zák.
- Při **ublížení na zdraví** odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné **bolesti a další nemajetkové újmy**; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i **ztížení společenského uplatnění**. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

o.z.o	„přiměřené okolnostem“
40/1964	Vyhláška s body
89/2012	Zásady slušnosti

Bolestné a ztížení společenského uplatnění

O.Z.O.	40/1964	89/2012
Bolestné	Bolestné	Bolestné
(ztráta lepšího zaopatření)	ZSU	ZSU

Rozsah náhrady nemajetkové újmy na zdraví

Újma

Škoda

Nemajetková újma

**Bolestné
Ztížení společenského
uplatnění
(Ztráta lepšího zaopatření)**

Účel bolestného

- *Náhrada bolestného nemá být trestem za bezprávný čin, nýbrž má být poškozenému přiměřenou náhradou za útrapy, jež vytrpěl.*
- *Bolestné má žalobci jedině umožniti, by si opatřil zpříjemnění, jež by do jisté míry vyrovnalo nepříjemné pocity, které zakusil.*
- *Bolestné jest jen darem, slušným odškodněním za utrpěné bolesti.*

Způsob určení výše náhrady

- *Pocit bolesti nedá se přirozeně vyjádřiti určitou částkou peněžitou a nelze také stanovití škálu, vyjadřující stupeň bolesti v pevných peněžitých číslicích.*
- *Pocit bolesti nedá se přirozeně vyjádřiti určitou částkou peněžitou a nelze také stanovití škálu, vyjadřující stupeň bolesti v pevných peněžitých číslicích.*

Role znalců

- Znalecký posudek je pouze jedním z podkladů.
- *...ani výsledek znaleckého důkazu neváže soud svou číslicí, jakou znalec výši škody odhadl, že tedy znalecký důkaz nemá významu, přikládaného dovolatelem.*

Kritéria pro určení výše bolestného

1. Zásada zohlednění individuálních okolností
2. Doba a intenzita bolesti
3. Bolestné není jackpot

I když jest pochopitelné, že jest to náchylnost k vyšším obnosům, neodpovídalo by zákonu učiniti utrpené bolesti základem značného výnosu zajišťujícího rozmnožení jmění.

Bolestné má poskytnouti toliko zmírnění bolestí a nesmí jít tak daleko, aby se tím někdo dostal z jedné sociální třídy do jiné.

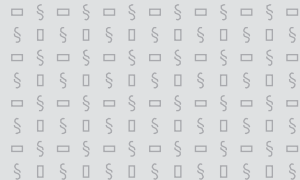

■ 4. NE: majetkové poměry ani sociální postavení

Pro výměru bolestného není rozhodující jmění škůdce nebo stupeň jeho zavinění, nýbrž stupeň poškození.

5. Spoluodpovědnost poškozeného

Přispěje-li poškozený prodlením lékařské pomoci ke zhoršení svého stavu, nastupuje dělení škody

Závěr

- 1. Současná úprava je shodná**
- 2. Ne fixní částky, ale volné soudcovské uvážení**
- 3. Jiný způsob stanovení výše náhrady**
- 4. Kritéria jsou obdobná**